

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE MAĐARSKE O ZAŠTITI MAĐARSKE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ I HRVATSKE MANJINE U REPUBLICI MAĐARSKOJ

Proglašavam Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti Mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj, koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 21. lipnja 1995.

Broj:01-95-1211/1
Zagreb, 29. lipnja 1995.

Predsjednik
Republike Hrvatske
dr. Franjo Tuđman, v. r.

ZAKON

O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE MAĐARSKE O ZAŠTITI MAĐARSKE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ I HRVATSKE MANJINE U REPUBLICI MAĐARSKOJ

Članak 1.

Potvrđuje se Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj, potpisan u Osijeku, 5. travnja 1995. u izvorniku na hrvatskom i Mađarskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma u izvorniku na hrvatskom jeziku glasi:

SPORAZUM

IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE MAĐARSKE O ZAŠTITI MAĐARSKE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ I HRVATSKE MANJINE U REPUBLICI MAĐARSKOJ

Republika Hrvatska i Republika Mađarska (u daljnjem tekstu: ugovorne stranke), polazeći od činjenice da postojanje i kultura Mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj (u daljnjem tekstu: manjine) obogaćuje kulturne vrijednosti dviju zemalja, s namjerom da osiguraju Mađarskoj manjini koja živi u Republici Hrvatskoj i hrvatskoj manjini koja živi u Republici Mađarskoj najvišu razinu pravne zaštite, kao i očuvanje i razvitak njihovih nacionalnih identiteta; polazeći od uvjerenja da je integracija manjina moguća samo očuvanjem njihovih obilježja kao etničkih zajednica, i da je važan element toga učinkovito sudjelovanje u odlukama na različitim razinama koje se tiču njihovog identiteta, uzimajući u obzir one odredbe Sporazuma o prijateljstvu i suradnji potpisanog između Republike Hrvatske i Republike Mađarske, od 16. prosinca 1992. u Budimpešti, koje se odnose na prava manjina, te imajući u vidu ostvarivanje Mađarsko-ukrajinsko-hrvatsko-slovenske deklaracije o zaštiti manjina, polazeći od načela izraženih u Međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, kao i o zaštiti manjina, a posebice od temeljnih načela:

- Povelje Ujedinjenih naroda, Opće deklaracije o pravima čovjeka, Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida, Konvencije o borbi protiv diskriminacije u području obrazovanja, Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Konvencije o pravima djeteta, Deklaracije o ukidanju svih oblika netolerancije i diskriminacije temeljenih na vjeroispovijedi ili vjerovanju, Deklaracije o pravima osoba što pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama;

- relevantnih dokumenata usvojenih u krilu Organizacije o europskoj sigurnosti i suradnji, a posebno Dokumenta usvojenog na Konferenciji o ljudskoj dimenziji u Kopenhagenu 1990. godine, te Izvješća sa Sastanka vladinih stručnjaka za zaštitu manjina, održanog u Ženevi 1991. godine;

- Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, Okvirne konvencije za zaštitu manjina, te preporuka Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, posebice preporuke 1201/93;

- Instrumenta Srednjoeuropske inicijative za zaštitu manjinskih prava, uvrđujući da općenito unapređivanje i zaštita prava manjina pridonosi političkoj i društvenoj stabilnosti države u kojoj žive, naglašavajući da kontinuirano jamčenje i ostvarivanje prava manjina - kao sastavni dio društvenog razvitka u okvirima demokratske pravne države - pridonosi produbljivanju prijateljstva i suradnje među narodima i državama i jačanju Međunarodne sigurnosti, potvrđujući da je povratak pripadnika Mađarske manjine na sva okupirana područja Republike Hrvatske s kojih su bili prognani 1991. jedan od preduvjeta njihovog uživanja zaštite predviđene ovim sporazumom, dogovorile su se o sljedećem:

Članak 1.

Ugovorne stranke osigurat će manjinama čuvanje kulture, jezika, vjere, te hrvatskog odnosno Mađarskog identiteta. U tu svrhu na području dvostrane gospodarske suradnje, regionalnog razvoja, zastupanja manjina, prosvjete, kulture, sredstava javnog priopćavanja, izdavačke i znanstveno-istraživačke djelatnosti, zakonodavstva, te na ostalim područjima kulture poduzet će odgovarajuće korake i stvorit će i provesti odgovarajuće mehanizme koji pridonose svestranom razvitku manjina.

Članak 2.

Ugovorne stranke pružit će punu potporu postojećim vrtićima, osnovnim i srednjim školama te visokoškolskim ustanovama koje izvode nastavu na jeziku manjina, njihovoj odgovarajućoj organizaciji, odnosno stvaranju novih obrazovnih institucija. Ugovorne stranke podržat će, na razinama i u oblicima koji odgovaraju zahtjevima manjinskih organizacija, utemeljenim na traženju roditelja slijedeće oblike rada:

- a) cjelokupna nastava izvodi se na jeziku manjine,
- b) izvodi se dvojezična nastava i
- c) dodatno se organizira fakultativno učenje jezika i kulture manjine.

Ugovorne stranke posebnu pozornost posvetit će podupiranju zapošljavanja stručno osposobljenih nastavnika koji dolaze iz redova manjina i samo u iznimnim slučajevima odstupit će od tog pravila te u takvim situacijama tražiti potpuno poznavanje jezika manjine.

Ugovorne stranke poticat će razmjenu iskustava putem susreta stručnjaka koji se bave manjinskim školstvom u obje zemlje, te međusobnu razmjenu udžbenika na materinskom jeziku. Također će promicati: razmjenu učenika, učitelja i profesora, nastavnih pomagala, organizirati tečajeve stručnog usavršavanja manjinskih nastavnika u obje zemlje, uzajamnu dodjelu državnih i zakladnih stipendija za školovanje i stručno usavršavanje pripadnika manjina, osobito nastavnika i vjeroučitelja.

Ugovorne stranke poticat će u školama većinskog naroda učenje jezika, kulture i povijesti manjina i njihovih matičnih naroda.

Članak 3.

Ugovorne stranke s posebnom pozornošću pratit će zadovoljavanje kulturnih, prosvjetnih i vjerskih potreba manjina na područjima Republike Hrvatske gdje žive Mađari odnosno na područjima Republike Mađarske gdje žive Hrvati. Poticat će osnivanje kulturnih i prosvjetnih centara kao i rad drugih ustanova i zaklada odnosno održavanje i osiguravanje djelovanja već postojećih udruga i organizacija na područjima Republike Hrvatske gdje žive Mađari i na područjima Republike Mađarske gdje žive Hrvati, u skladu sa svojim unutarnjim propisima.

U tu svrhu posebno će podupirati slanje knjiga, časopisa, nositelja slike i zvuka takvim ustanovama i zakladama u nekomercijalne svrhe, bez obračunavanja carine i takse, vlastitu izdavačku djelatnost manjina, gostovanja profesionalnih i amaterskih kulturno-umjetničkih grupa, te organizaciju kulturnih i umjetničkih priredbi koje pridonose obogaćivanju kulture i identiteta manjina u obje zemlje.

Suradivat će na zaštiti spomenika koji su vezani i za povijest manjina, odnosno podupirati takve aktivnosti manjina.

Članak 4.

Ugovorne stranke osigurat će pripadnicima manjina slobodnu uporabu materinskog jezika u privatnom i javnom životu te uporabu i upisivanje u matične knjige izvornog imena i prezimena.

Ugovorne stranke obvezuju se na područjima gdje žive manjine osigurati, u skladu sa svojim unutarnjim propisima, odgovarajuću uporabu oba jezika, posebice u pogledu zemljopisnih imena i javnih natpisa, u tijelima lokalne samouprave, u pismenom i usmenom ophođenju, u upravi i pravosuđu te drugim javnim ustanovama.

Članak 5.

Ugovorne stranke priznaju pravo dviju manjina na informiranje putem tiska, radija i televizije na materinskom jeziku. Ugovorne će stranke u skladu sa svojim unutarnjim zakonodavstvom:

- omogućiti redovito emitiranje programa radija i televizije na jeziku manjina u odgovarajućem vremenskom trajanju; - poticati preuzimanje i distribuciju radijskog i televizijskog programa matične zemlje;

- podupirati vlastitu informativnu djelatnost manjina.

Članak 6.

Ugovorne stranke poštivat će prava manjina na ispovijedanje svoje vjere na materinskom jeziku i podupirat će takva nastojanja vjerskih zajednica. U tu svrhu hrvatske i Mađarske vlasti dopustit će uzajamno slanje i primanje svećenika za potrebe vjerskih zajednica manjina koje djeluju na njihovim teritorijima.

Članak 7.

Ugovorne stranke podupirat će znanstveno istraživanje i proučavanje prava, prošlosti i sadašnje situacije manjina. U tu svrhu podupirat će sudjelovanje manjina u tim istraživanjima, osnivanje, rad i suradnju znanstvenih ustanova ugovornih stranaka i manjina te omogućiti istraživanje manjina na teritoriju ugovornih stranaka.

Članak 8.

U interesu svojih manjina ugovorne stranke podržat će sve oblike suradnje preko granice, a posebice na području gospodarske i trgovinske suradnje, te će nastojati i u tome iskoristiti posredničku ulogu manjina.

Ugovorne stranke obvezuju se u svojim gospodarskim planovima razvoja uzeti u obzir specifične interese manjina, uključujući i obnovu ratom pogođenih područja Republike Hrvatske gdje žive Mađari, te na područjima gdje žive manjine osigurati gospodarski i društveni razvoj, što će omogućiti društvenu i gospodarsku ravnopravnost manjina.

Ugovorne stranke nastojat će mjerama gospodarskog razvitka otkloniti razloge iseljavanja pripadnika manjina ili bilo kakvu promjenu etničke slike stanovništva.

Članak 9.

Ugovorne stranke, u skladu sa svojim unutarnjim zakonodavstvima, osigurat će:

- odgovarajuće sudjelovanje manjina u donošenju odluka na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, koje se odnose na prava i položaj manjina;

- materijalne i druge uvjete za izbor i djelovanje zastupnika manjinskih organizacija u hrvatskim odnosno mađarskim zastupničkim tijelima.

Ugovorne stranke obvezuju se da neće mijenjati upravne i regionalne organizacije i izborne jedinice na razini države i lokalne samouprave s namjerom dovođenja manjina u nepovoljan položaj.

Republika Hrvatska Potvrđuje u skladu sa svojim unutarnjim zakonodavstvom pravo manjine na kulturnu autonomiju te će poticati slobodno organiziranje i udruživanje pripadnika Mađarske manjine u svrhu očuvanja nacionalnog i kulturnog identiteta.

Republika Mađarska Potvrđuje da će osigurati materijalne uvjete za stvaranje hrvatskih manjinskih samouprava u Republici Mađarskoj, da bi te samouprave djelotvorno radile u zakonom propisanim okvirima i zakonskom roku.

Članak 10.

Ugovorne stranke nastojat će uz pomoć Međunarodne zajednice omogućiti slobodan i dobrovoljan povratak prognanika i izbjeglica, uključujući i pripadnike mađarske manjine, na njihova ognjišta na sada okupiranim područjima Republike Hrvatske, kako bi se uspostavila etička slika koja je postojala prije 1991. godine.

Članak 11.

Ugovorne stranke osigurat će manjinama mogućnost svestranih, slobodnih i neposrednih veza s narodom s kojima dijele zajednički jezik i kulturu, te s njegovim državnim i javnim ustanovama. U tu svrhu, u okviru vlastitih mogućnosti, otvorit će nove granične prijelaze, pobrinuti se za prometne veze, te podupirati razvijanje hrvatskih i gospodarskih veza i razmjenu stručnjaka.

Vlada, organizacije i državljani ugovornih stranaka mogu u svrhu ostvarivanja ciljeva ovog sporazuma dati podršku organizacijama manjina koje žive na teritoriju druge ugovorne stranke, a te organizacije imaju pravo takvu podršku prihvatiti.

Članak 12.

Ugovorne stranke obvezuju se da će svoje obveze prema ovom sporazumu uzeti u obzir pri sklapanju uzajamnih sporazuma i programa suradnje.

Ugovorne stranke osigurat će sudjelovanje predstavnika manjinskih organizacija pri sklapanju onih ugovora koji se, prema ovom sporazumu, odnose neposredno na njihov položaj i njihova prava.

Članak 13.

Ugovorne stranke osigurat će za ostvarivanje svojih obveza prema ovom sporazumu odgovarajuću materijalnu i inu potporu.

Članak 14.

Nijedna točka ovog sporazuma ne može se tumačiti ili izvršavati na način da se razina već dosad zajamčenih i ostvarenih prava snizi.

Članak 15.

Nijedna odredba ovog sporazuma ne može se tumačiti ili izvršavati na način da se ugrozi ili povrijedi teritorijalni integritet bilo koje ugovorne stranke.

Članak 16.

Ugovorne stranke osnovat će poseban međuvladin Mješoviti odbor za manjine koji će pratiti ostvarivanje odredbi ovog sporazuma. U taj odbor vlade ugovornih stranaka delegirat će odgovarajući broj članova. Članovi Odbora koji su pripadnici manjina imenovat će se na preporuku manjinskih organizacija.

Međuvladin Mješoviti odbor sastaje se po potrebi, ali najmanje jedanput godišnje, naizmjenice u Republici Hrvatskoj odnosno Republici Mađarskoj.

Zadaci međuvladinog Mješovitog odbora su slijedeći: - raspravljati o aktualnim pitanjima dviju manjina;

- ocjenjivati ostvarivanje obveza prema ovom sporazumu; - pripremati i usvajati preporuke vlastitoj vladi u svezi s ostvarivanjem i, u slučaju potrebe, izmjenom Sporazuma

Odluke Mješovitog odbora usvajaju se konsenzusom ugovornih stranaka.

Članak 17.

Ovaj sporazum stupa na snagu danom primitka posljednje obavijesti diplomatskim putem, kojom ugovorne stranke izvješćuju jedna drugu o ispunjavanju uvjeta za njegovo stupanja na snagu po postupku propisanom unutarnjim zakonodavstvom.

Ovaj sporazum privremeno se primjenjuje od dana potpisivanja.

Članak 18.

Ovaj sporazum vrijedit će pet godina od njegovog stupanja na snagu. Ukoliko nijedna od ugovornih stranaka ne otkáže pismenim putem Sporazum najmanje šest mjeseci prije njegovog isteka, Sporazum se prešutno produžuje na daljnja petogodišnja razdoblja.

Sastavljeno u Osijeku, dana 5. travnja 1995., u dva izvorna primjerka, na hrvatskom i Mađarskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

U potvrdu navedenog opunomoćenici su potpisali ovaj Sporazum.

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama-Međunarodni ugovori".

Klasa: 016-02/95-01/02

Zagreb, 21. lipnja 1995.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik
Zastupničkog doma Sabora
dr. Nedjeljko Mihanović, v. r.